

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Шляхи підвищення економічної ефективності організації
виробничого процесу в цехах основного виробництва підприємства»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету економіки та управління
підприємництвом

Шевченко М.В.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенова В.Г.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні промислові підприємства є складними виробничо-господарськими комплексами, в розпорядженні яких перебувають значні обсяги виробничих ресурсів. Однією з основних проблем підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності промислового виробництва є використання науково-технічного прогресу у господарській діяльності. Це в свою чергу, передбачає впровадження та освоєння не тільки науково-технічних та технологічних інновацій, але й організаційно-управлінських нововведень на виробничих підприємствах.

За сучасних умов господарювання, організація виробництва як спосіб раціонального поєднання в часі та просторі всіх процесів виробництва з оптимальним використанням наявних виробничих ресурсів, допомагає впроваджувати найбільш раціональні методи ведення виробничо-господарської діяльності, обирати ресурсозберігаючі технологічні процеси та найбільш раціональні форми їх організації. Від якісного рівня організації виробництва залежать основні фінансово-економічні показники господарської діяльності підприємства, особливо показники рентабельності, стійкості та надійності виробництва. На даний момент, організація виробництва та управління виробничими процесами є інтенсивним та некапіталоемним напрямком розвитку бізнесу, що обумовлює актуальність обраної теми.

З активним розвитком ринкових відносин підвищується зацікавленість підприємств у вирішенні організаційних питань, які потребують сучасного теоретичного та методологічного забезпечення.

Дослідженню процесу раціональної організації виробничої системи завжди приділялось багато уваги вітчизняними та зарубіжними вченими-економістами. На сучасний стан науки з організації виробництва та її напрямки вплинули роботи наступних вітчизняних і зарубіжних вчених: Богданов О. А., Гастев А. К., Гаєвська Л. М., Чарновський Н. Ф., Каценбоген Б. Я., Корницький К. Я., Думлер Р. П., Неймарк А. І., Летенко В. А., Непорент О. І., Сатель Е. А., Хейнман С. А., Туровець О. Г., Моїсеєва Н. К. та багато інших.

Мета й завдання дослідження. Метою випускної роботи магістра є визначення напрямків підвищення ефективності організації виробництва промислового підприємства та розробка конкретних заходів оптимізації виробничої системи в рамках окреслених напрямків із наведенням їх економічного обґрунтування.

Відповідно до мети було поставлено та вирішено такі завдання:

- розкрити економічну сутність процесу організації виробництва та управління виробничими процесами;
- розглянути методологічні основи визначення рівня організації виробничих процесів промислових підприємств;
- охарактеризувати господарську діяльність промислового підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» та проаналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства;
- проаналізувати систему організації виробничих процесів цеху основного виробництва – цеху з виробництва високочастотних кабелів та визначити резерви підвищення її ефективності;
- визначити пріоритетні напрямки оптимізації виробничої системи цеху з виробництва високочастотних кабелів;
- розробити і економічно обґрунтувати конкретні заходи з підвищення ефективності організації виробничої діяльності цеху з виробництва високочастотних кабелів ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи магістра є виробнича система цеху основного виробництва ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» та процес організації виробничої діяльності в цілому.

Предмет дослідження. Предметом дослідження даної роботи є резерви підвищення ефективності організації виробничих процесів промислових підприємств.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань у роботі було використано наступні групи методів:

- теоретичного узагальнення – для дослідження економічної сутності процесу організації виробничої діяльності та її аспектів;
- методи статистичного спостереження – для аналізу сучасного стану та перспектив розвитку господарської діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»;
- графічний метод – для візуалізації статистичних матеріалів та схематичного наведення теоретичних і практичних положень кваліфікаційної роботи;
- горизонтальний та вертикальний аналіз – для визначення динаміки і структури основних техніко-економічних показників підприємства та оцінки фінансового стану підприємства;
- математичного моделювання – для прогнозування показників реалізації товарної продукції за допомогою програмного продукту Microsoft Office Excel;
- методи наукової абстракції та прогнозування – для розробки рекомендацій з підвищення ефективності організації виробничої діяльності та прогнозування їх ефекту.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою дослідження є результати праць вітчизняних і зарубіжних вчених з питань організації виробничого процесу. В основу практичного дослідження покладено інформаційно-статистичні джерела, а саме матеріали Державного комітету статистики України, відкрита офіційна документація, дані бухгалтерського обліку та щорічна звітність ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»», внутрішні нормативні документи та аналітичні матеріали.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменування) та одного додатку. Загальний обсяг роботи становить 124 сторінки. Основний зміст викладено на 7 - 112 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами дослідження було підготовлено публікацію до «Наукового студентського вісника» факультету економіки та управління підприємництвом на тему «Критерії та методи оцінки ефективності організації промислового виробництва».

Шевченко М.В. Критерії та методи оцінки ефективності організації промислового виробництва / М.В. Шевченко, В.Г. Семенова // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2017. – № 34. – С.158 - 161.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти організації виробничих процесів промислового підприємства» детально розглянуто сутність процесу організації виробничої діяльності промислових підприємств, проаналізовано основні методи оцінки рівня організації виробництва.

У другому розділі «Аналіз та оцінка ефективності системи організації виробництва ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»» надана характеристика господарської діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» на підставі аналізу основних фінансово-економічних показників, проведено аналіз виробничої діяльності підприємства та виявлено потенційні резерви підвищення рівня організації виробництва.

У третьому розділі «Напрямки підвищення економічної ефективності організації виробничого процесу цеху з високочастотних кабелів на ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»» сформульовано пріоритетні напрямки та запропоновано заходи з підвищення економічної ефективності організації виробничих процесів цеху з виробництва високочастотних кабелів, наведено економічне обґрунтування доцільності їх впровадження.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Організація виробництва як складова частина управлінської діяльності є одним із найважливіших чинників функціонування і розвитку підприємств у ринкових умовах. Цю діяльність постійно вдосконалюють відповідно до об'єктивних вимог виробництва і реалізації продукції, ускладнення господарських зв'язків, збільшення ролі споживачів у формуванні техніко-економічних та інших параметрів промислової продукції.

Велику роль відіграють також зміни в характері діяльності підприємств, що потребує не тільки раціональної структури, а й організації на підприємстві ефективних внутрішньовиробничих економічних відносин. Ефективні організаційні рішення потребують від керівництва визначення умов рівноваги в самому підприємстві та за його межами, вивчення підприємства як цілісної, але в той же час відкритої системи. Відповідне співвідношення між внутрішніми можливостями виробництва та зовнішніми умовами має забезпечити процес організації виробничої діяльності.

2. Підвищення рівня організації виробництва потребує вирішення ряду теоретичних проблем, основними з яких є класифікація та сутність завдань організації виробництва, методи дослідження рівня організації виробництва, стандартизація системи принципів організації виробництва та їх взаємодії, методи оцінки ритмічності виробництва та обґрунтування оптимальних пропорцій виробничих потужностей.

Вивчення методик організаційного аналізу показало відсутність логічно несуперечливого підходу до оцінки рівня організації виробництва сучасних підприємств та сформованої на його основі уніфікованої системи аналітичних показників. На сьогоднішній момент область організаційної науки, яка стосується нових підходів та технологій оцінки якості організації виробничих систем, здатних ефективно замінити традиційні методи, залишається недослідженою. Не дивлячись на значну кількість наукових публікацій з питань оцінки стану виробництва, залишається багато невирішених методологічних питань, що спричиняє обмеженість використання організаційного аналізу виробництва на вітчизняних підприємствах та є передумовою неправильної інтерпретації отриманих результатів. Це викликано рядом причин, основною з яких є те, що показник рівня організації виробництва не входить в число показників, обов'язкових для статистичної звітності, і тому не планується на підприємствах. Інша причина полягає у складності розрахунку деяких показників, що призводить до збільшення обсягу робіт економічних служб.

У випускній роботі пропонується підхід до оцінки рівня організації виробництва, заснований на фундаментальних для теорії організації виробництва принципах, що дозволить більш адекватно відображати економічну сутність виробничих процесів, оскільки носить комплексний техніко-економічний характер. Проведення діагностики стану організації виробництва, яка спирається на загальноприйнятий комплекс принципів організації виробництва дозволить прогнозувати певні параметри функціонування виробничих систем та корегувати значення показників на стадії експлуатації.

3. В результаті проведеного аналізу виробничої та фінансової діяльності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства є стабільно стійким. Проте у 2018 році відбулося різке зниження чистого прибутку, що знайшло відображення у всіх показниках рентабельності підприємства. В цілому всі найважливіші техніко-економічні показники мають тенденцію до зростання.

4. Виробництво LAN-кабелю є пріоритетним напрямком розвитку виробничої діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель». Проаналізувавши динаміку обсягів реалізації продукції з моменту відкриття цеху, виявлено стійку тенденцію до їх зростання та поступового зростання долі ринку. За допомогою інструментів створення трендових моделей, вбудованих в конструктор діаграми Microsoft Office Excel, спрогнозовано обсяги реалізації продукції цеху з виробництва високочастотних кабелів на 2019 рік. Результати прогнозування

за допомогою даних методів можуть використовуватись при плануванні показників на майбутні періоди.

5. Основним показником, який відображає якість організації виробничої діяльності є показник продуктивності праці. Протягом періоду з 2016 по 2018 роки продуктивність праці одного робітника цеху з виробництва високочастотних кабелів зросла на 785,78 тис. грн., тобто на 14,79%. У 2017 році ріст продуктивності склав 749,9 тис. грн. або 14,12%, а у 2018 році – лише 35,88 тис. грн., що склало 0,59% приросту. Проведений факторний аналіз рівня продуктивності праці робітників цеху високочастотних кабелів ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» за період 2016 – 2018 рр., з використанням трьохфакторної моделі показав, що найбільший вплив на зростання продуктивності праці робітника цеху з виробництва високочастотних кабелів спричинив фактор фондівдачі активної частини фондів, за рахунок якого відбулося збільшення продуктивності праці на 1022,94 тис. грн., що склало 130,18% від загального приросту. Стримуючим фактором збільшення продуктивності праці виявлено фактор фондоозброєності праці. У 2018 році відбулося значне зменшення показника фондоозброєності праці – на 77 тис. грн./ос., тобто на 5,14%.

6. Дослідження системи організації виробничих процесів цеху з виготовлення високочастотних кабелів виявило необхідність підвищення ефективності використання виробничих потужностей, зниження непродуктивних витрат матеріальних ресурсів, зокрема за рахунок зменшення відходності виробництва, та зростання швидкості виробничого циклу. Враховуючи поставлені завдання та виявлені проблемні питання визначено три перспективні напрямки підвищення ефективності організації виробничої діяльності цеху:

- 1) оптимізація виробничого планування та автоматизація обліку відходів виробництва;
- 2) модернізація обладнання з метою усунення «вузького місця» виробничого процесу;
- 3) альтернативне використання відходів виробництва.

7. В рамках напрямку оптимізації виробництва пропонується відкриття об'єднаних за однаковими номенклатурними позиціями та компонентами виробничих завдань, що дозволить збільшити розміри партій виготовлення до 300 км. Це дозволить працювати над виготовленням одночасно декількох однорідних замовлень споживачів, що значно скорочуватиме виробничий цикл у порівнянні з актуальним варіантом роботи над одним замовленням за технологічною ланкою. Очікуваний позитивний ефект також полягає у зростанні оборотності незавершеного виробництва.

Економічний ефект від впровадження даного заходу виражається у вигляді резерву зменшення виробничої собівартості товарної продукції, оскільки передбачає зниження непродуктивних матеріальних витрат за рахунок зменшення відходності виробництва при укрупненні партій. Річний економічний ефект розрахований на прикладі однієї номенклатурної позиції, середньомісячний обсяг виробництва якої складає більше 5% від загального випуску товарної продукції. Отже, річний економічний ефект від впровадження заходу складає 671,62 тис. грн.

8. При аналізі використання виробничих потужностей цеху з виготовлення високочастотних кабелів було виявлено «вузьке місце» виробничого процесу, яке значно стримує обсяг виробництва продукції. Найменший обсяг виробничих потужностей в розрізі технологічних етапів виявлено на останньому технологічному етапі – розбухтування кабелю на стандартні довжини. Окрім обмеження обсягів виробництва це спричиняє значне накопичення цехових запасів незавершеного виробництва та непродуктивні простой груп обладнання попередніх технологічних етапів. Для вирішення цієї проблеми запропоновано встановлення приймальних пристроїв для тари більшого діаметру на чотири перехресні лінії розбухтування, що дозволить збільшити виробничі потужності обладнання етапу розбухтування кабелю на 18,80%. Річний економічний ефект від додаткових капіталовкладень на модернізацію обладнання склав 3 764,62 тис. грн. Термін окупності додаткових капіталовкладень складає менше 1 місяця., а саме 27 днів.

9. В якості альтернативного використання відходів виробництва пропонується використання отриманої вторинної сировини після переробки кабельного брухту у виробництві кабелю замість її реалізації на ринку вторинної сировини, а саме застосування у виробництві LAN-кабелю 3 категорії вторинних пластикатів та поліетиленів. Наявність виробничих потужностей для переробки відходів на вторинну сировину та полімерів, які гарантують збереження якісних характеристик продукції при вторинному їх застосуванні, створює потенціал виробничого використання вторинних матеріалів. Річний економічний ефект представлений резервом зниження виробничої собівартості товарної продукції і складає 16 965,18 тис. грн.

Другим заходом з альтернативного використання відходів, утворених в ході виробничої діяльності, є реалізація кабелю нестандартних довжин, які утворюються при обривах кабелю на лініях в процесі виробництва і передаються на ділянку переробки як кабельний брухт. Розрахований прибуток від реалізації обсягу кабелю нестандартних довжин перевищує прибуток від реалізації вторинної сировини, отриманої в результаті переробки цього обсягу кабелю. Річний економічний ефект, розрахований на основі середньомісячного обсягу утворення маломірних, становить 1 950 тис. грн.

АНОТАЦІЯ

Шевченко М.В., « Шляхи підвищення економічної ефективності організації виробничого процесу в цехах основного виробництва підприємства », *(назва кваліфікаційної роботи)*

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес організації виробничої діяльності цеху основного виробництва ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти управління виробничими процесами; економічну сутність процесу організації виробничої діяльності промислових підприємств; методологічні підходи до оцінювання рівня організації виробництва.

Проаналізовано показники фінансово-господарської діяльності підприємства, систему організації виробничих процесів цеху з виробництва високочастотних кабелів; проведено факторний аналіз рівня продуктивності праці.

Визначено пріоритетні напрямки удосконалення організації виробничих процесів цеху з виробництва високочастотних кабелів, в рамках яких запропоновано заходи з підвищення ефективності організації виробничих процесів цеху та наведено їх економічне обґрунтування.

Ключові слова: виробничий процес, організація виробництва, управління виробництвом, продуктивність праці, ефективність виробництва.

ANNOTATION

Shevchenko M.V., « The ways of increasing the economic efficiency
(students surname and initials) of the organization of production processes in the
department of the main production of the enterprise »,
(work title)

Qualification work for obtaining the Master degree in specialty
« Entrepreneurship, Trade and stock exchange activity » under the program
« Economics and enterprise development strategy »,
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

This thesis consists of three chapters. Object of study is the process of organization the production activities of the main production department of PJSC ‘Odessa Cable Plant “Odescable”’.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of management of production processes; the economic essence of the process of organizing the production activity of industrial enterprises; methodological approaches to assessing the level of production organization.

The indicators of financial and economic activity of the enterprise, the system of organization of production processes of the department for the production of high-frequency cables are analyzed; factor analysis of the level of labor productivity was conducted.

Priority directions of improvement of the organization of production processes of the workshop for the production of high-frequency cables were identified, within which measures were proposed to increase the efficiency of the organization of production processes of the workshop and to give their economic justification.

Keywords: production process, organization of production activity, production management, labor productivity, production efficiency.